

SOS
KINDERDORF
INTERNATIONAL

BEZPEČNOST DĚTÍ
JE ZÁLEŽITOSTÍ
KAŽDÉHO Z NÁS

POLITIKA OCHRANY DÍTĚTE

KVĚTEN 2008

POSTAVENÍ SOS DĚTSKÝCH VESNIČEK

OČ SE SNAŽÍME

Vytváření
a udržování
prostředí
poskytujícího
péči a ochranu

Vycházejíc ze základních hodnot SOS dětských vesniček je naše organizace odhodlaná vytvářet a udržovat prostředí poskytující dětem péči a ochranu, zabránit jejich zneužívání a vykořisťování a otevřeně se těmito tématy zabývat. Zásadně nesouhlasíme s jakoukoli formou zneužívání a vykořisťování dětí, ať již by k němu mělo dojít uvnitř naší organizace či mimo ni.

V rámci sféry svého vlivu a podle povahy spáchaného přestupku odpovídajícím způsobem reagujeme na každý případ prokázaného, údajného či hrozícího pokusu o zneužití dítěte. Naší snahou je zavést mechanismy, jež by napomáhaly zvýšit obecné povědomí o této problematice, zlepšit prevenci, dodat odvahu přečin oznámit a usnadnit reakce v případě zneužití. Naše snaha zahrnuje aktivity spojené s rozvojem lidských zdrojů, jako je vzdělávání a poradenství, opatření, jako je pozastavení činnosti či propuštění zaměstnance, a v krajním případě odpovídající právní kroky.

NAŠE POLITIKA SE OPÍRÁ O

- a. kořeny, vize, poslání a hodnoty SOS dětských vesniček;
- b. Úmluvu Spojených národů o právech dítěte (dále jen Úmluva);
- c. zkušenosti a podněty všech zainteresovaných osob z jednotlivých sdružení SOS dětských vesniček včetně dětí, jež jsou důležitými partnery (viz hlavní partneři a důležitá sdělení uvedené níže) a jejichž názorům přikládáme velkou váhu;
- d. zásady pro ochranu dítěte definované Koalicí pro zajištění bezpečnosti dětí (Keeping Children Safe Coalition).

VYMEZENÍ PROBLEMATIKY

Bezpečnost dětí
je záležitostí
každého z nás

Sdružení SOS dětských vesniček pracuje v souladu s Úmluvou: Naším hlavním cílem je nejlepší zájem dítěte. Každé dítě má právo plně rozvinout svůj potenciál, získat kvalitní vzdělání, účastnit se života ve společnosti a nebýt obětí diskriminace. Za ochranu dětí před všemi druhy zneužívání, opuštění, vykořisťování, násilí a diskriminace je zodpovědný každý z nás. Naše politika se zaměřuje hlavně na vnitřní mechanismy, jež mají zabránit zneužívání dětí v rámci SOS dětských vesniček a umožnit na ně odpovídajícím způsobem reagovat.

ÚVOD

Tato politika je závazná pro všechny členy sdružení SOS-Kinderdorf International. Na základě politického prohlášení si každé členské sdružení jasně definuje postup při oznámení incidentu, zodpovědnosti, konzistentní krizové plány a rozpracuje vlastní postup pro zavedení politiky ochrany dítěte ve své zemi.¹

Riziku zneužívání a vykořisťování je potenciálně vystaveno každé dítě. Některé dívky a chlapci jsou díky různým druhům diskriminace a marginalizace založené na jejich socioekonomickém statusu, pohlaví, postižení, etnické skupině, kastě nebo životní situaci zneužíváním a vykořisťováním ohroženi více. Proto je velmi důležité, aby každý člověk, jenž přichází do styku s SOS dětskými vesničkami, chápal, co je zneužívání dětí i svou vlastní roli a zodpovědnost při jejich ochraně.

Máme-li definovat, co je to zneužívání dětí, je třeba nejprve definovat, kdo je dítě. Podle Úmluvy je dítě „každá lidská bytost mladší osmnácti let s výjimkou příslušníků národů, jejichž zákony stanoví počátek dospělosti dříve“.

Uvědomujeme si, že ke zneužívání a vykořisťování dětí dochází v každé zemi i společnosti na světě. Ovšem i tehdy, pokusíme-li se zneužívání definovat jako celosvětový jev, budeme díky obrovským kulturním, náboženským, sociálním, politickým, právním a ekonomickým rozdílům, jež děti zakoušejí, čelit značným obtížím. SOS dětské vesničky respektují všechna kulturní a náboženská specifika, proto jsme si vytvořili jednotný rámec založený na širokém interkulturním a interdisciplinárním přístupu. Abychom dokázali zabránit zneužívání dětí a získali možnost na ně odpovídajícím způsobem reagovat, je nezbytně nutné, aby v naší organizaci vládla shoda v chápání toho, co zneužívání dětí je, a za jakých okolností své zásady a postupy použijeme. SOS dětské vesničky se kromě toho zavazují, že budou zvyšovat obecné povědomí o této problematice, napomáhat její prevenci a chránit práva dítěte v rámci rodiny, komunity i národních úřadů.

Úmluva Spojených národů o právech dítěte poskytuje mezinárodní rámec vymezující práva dětí, které je nutno chránit před zneužíváním a zanedbáváním (článek 19), diskriminací (článek 2) a různými formami vykořisťování (články 32–36); zvláště se zabývá dětmi, jimž se nedostává rodičovské péče (článek 20), dětmi utečenců (článek 22), dětmi v ohrožení drogové závislosti (článek 33), dětmi žijícími v nesvobodě (článek 37, 40) a dětmi žijícími v situaci ozbrojeného konfliktu (článek 38, 40).

Děti jsou často zneužívány blízkými osobami, jimž věří. Prostřednictvím naší politiky chceme kladně působit na zvyky v rodinách účastnících se SOS programů a ve společnosti. SOS dětské vesničky dále uznávají, že je důležité, aby se do systému ochrany zapojily také děti, a že je nutné dívky a chlapce podporovat, aby se postavili proti všem formám zneužívání a aktivně napomáhali při ochraně svých vrstevníků.

CÍLE POLITIKY OCHRANY DÍTĚTE

Cílem naší politiky je:

- zamezit případům zneužívání dětí a snížit počet incidentů (dítě-dítě, dospělý-dítě) v zařízeních a programech v každém z členských sdružení,
- napomoci dětem uvědomovat si svá práva a převzít aktivní roli při ochraně dětí,
- informovat děti, zaměstnance, členy předsednictva, rodiny, členy komunity, dobrovolné spolupracovníky a partnery (sponzory, dárce, novináře, vládní činitele atd.) o politice ochrany dítěte a s ní spojených postupech (povědomí, prevence, oznámení, reagování),
- povzbuzovat zaměstnance pracující přímo s dětmi, aby používali dovednosti potřebné pro rozvoj a ochranu každého dítěte,
- zajistit, aby měl každý zaměstnanec pracovní podmínky umožňující rozvoj a ochranu každého dítěte,
- podporovat otevřenou a upřímnou diskusi o problematice zneužívání dětí na národních schůzích, na seminářích, ve všech programech, zařízeních a mezi všemi partnery (děti, mládež a jejich rodiny, pracovníci péče o děti a mládež, vedení, členové předsednictva, zaměstnanci oddělení PR a fundraisingu, učitelé, pracovníci údržby, zaměstnanci bezpečnostní služby atd.),
- nastavit jasný a bezpečný systém oznamování ve všech typech programů, které zajistí právo partnerů (děti, rodičů, zaměstnanců) být vyslechnuti,

Podpora dětí,
aby se postavily
zneužívání

- vytvořit aktivní síť ochrany tak, aby byly všechny děti i dospělí v naší organizaci v bezpečí a chráněni. Zaměstnanci každého sdružení a všichni spolupracovníci celé naší organizace se společně snaží chránit děti.

CO JE ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ? – DEFINICE A TERMINOLOGIE

Definice čtyř hlavních kategorií zneužívání dětí²

FYZICKÉ ZNEUŽÍVÁNÍ je skutečné nebo potenciální fyzické zranění způsobené činností nebo nečinností, kterou může rodič, poručník, zodpovědná osoba nebo zmocněnec rozumně kontrolovat. Fyzické zneužívání zahrnuje nepřiměřené bití, políčky, třesení, házení, trávení, pálení nebo opaření, topení a dušení. Také se může jednat o způsobení fyzické újmy dítěti následkem vyvolání symptomů nebo vědomého zapříčinění nemoci dítěte. Incidentsy mohou být ojedinělé nebo opakované.

SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ je činností mezi dítětem a dospělým nebo jiným dítětem, které je svým věkem nebo stupněm vývoje vůči dítěti poručníkem, zodpovědnou osobou nebo zmocněncem; činnost je zaměřená k potěšení nebo uspokojení potřeb druhé osoby. Sexuální zneužívání dítěte se týká nucení nebo lákání dítěte, aby se účastnilo sexuálních aktivit, ať již si je dítě vědomo toho, co se děje nebo ne. Činnosti se mohou týkat fyzického kontaktu a penetrativních i nepenetrativních aktů. Může se také jednat o přihlížení dítěte nebo jeho účasti na produkci pornografických materiálů nebo povzbuzování dítěte, aby se chovalo sexuálně nepatřičně.

ZANEDBÁVÁNÍ A NEDBALÉ ZACHÁZENÍ je nepozornost nebo zanedbání povinnosti postarat se o rozvoj dítěte ze strany pečovatele: o jeho zdraví, vzdělání, emocionální vývoj, výživu, příbytek a bezpečné životní podmínky, závislé na zdrojích rozumně dostupných pro rodinu a pečující osoby. Následkem toho došlo nebo existuje vysoká pravděpodobnost, že dojde k negativnímu ovlivnění zdraví dítěte nebo jeho fyzického, duševního, duchovního, morálního nebo sociálního vývoje. To se týká i nedostatečné kontroly a zanedbání přiměřené ochrany dětí před ublížením.

EMOCIONÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ je trvalé špatné zacházení s dítětem, které negativně ovlivní jeho sebehodnocení a vývoj. Může se jednat o chování vytvářející v dítěti dojem, že za nic nestojí, nikdo je nemá rád, je špatné, nebo že jeho jediným účelem je uspokojovat potřeby jiných lidí, nebo kladení nepřiměřených nároků na dítě. Mezi uvedené druhy chování může patřit omezování pohybu dítěte, jeho ohrožování, strašení, diskriminace, svalování viny, podplácení, zesměšňování, ponižování, šikanování, zneuctívání (např. kladení otázek nebo vyžadování činností, které je mohou uvádět v rozpaky) nebo další nefyzické formy nepřátelského a odmítavého zacházení.

Specifické problémy:

ZNEUŽÍVÁNÍ DÍTĚTE DÍTĚTEM

Obvinění nebo úvahy o možnosti, že došlo ke zneužívání dítěte jiným dítětem, si vyžaduje zvlášť citlivý způsob reagování; v systému ochrany dítěte je nicméně třeba se jimi zabývat. Práce s mladými lidmi, kteří někoho zneužívali, si vyžaduje účinné postupy, jež zajistí ochranu všech, jichž se to týká, a zároveň nabídne mladému člověku pomoc, aby mohl nad svým chováním uvažovat a změnit je. V těchto případech je nutné:

- si uvědomovat, že dítě, jež zneužívalo jiné dítě, se výrazně liší od dospělých, kteří spáchali podobný přestupek, neboť dítě si není plně vědomo toho, proč někoho zneužívá, a jaké to může mít následky;
- nezapomínat na to, že hlavním cílem všech našich úvah týkajících se oběti i toho, kdo ji zneužíval, je nejlepší zájem dítěte.

OBVINĚNÍ ZE ZNEUŽÍVÁNÍ V MINULOSTI

Zneužívání v minulosti se v tomto kontextu týká situace, kdy dospělý člověk nahlásí, že byl jako dítě nebo mladistvý zneužíván v době, kdy byl v kontaktu s SOS dětskými vesničkami. Velmi často takový člověk zneužívání nahlásí až mnoho let poté, co k němu došlo.

Se všemi podobnými obviněními zacházíme podle postupů na ochranu dítěte. Všechna sdružení SOS dětských vesniček jsou připravena projednávat obvinění ze zneužívání v minulosti transparentně a zodpovědně, podle závazných postupů pro zvládání krizí.

Postup:

- obvinění ze zneužívání v minulosti si vyslechneme, bereme je vážně a zacházíme s nimi zodpovědně.
- snažíme se podpořit zájmy dospělých, kteří zneužívání v minulosti nahlásí.
- všechny děti, jež se v současné době nacházejí v naší péči, chráníme před osobami, které byly obviněny ze zneužívání v minulosti.

PORUŠENÍ PRÁVA DÍTĚTE NA SOUKROMÍ

Ochrana práva dítěte na soukromí se týká osobních údajů dětí, fotografií, textů, filmů a podobně, jež se vyrobí za účelem zveřejnění.

Všechny informace o minulosti dětí, jejich zdravotním stavu a rodinném prostředí je třeba v kanceláři vesničky pečlivě uschovat. S těmito údaji zacházíme jako s důvěrnými a ohleduplně.

Děti ani jejich rodiče nebo pečující osoby si nemusí vždy uvědomovat, že při fundraisingových aktivitách, práci s veřejností nebo komunikaci s médii může docházet k jisté formě emocionálního zneužívání. K narušení soukromí dítěte například dochází při vydávání neautorizovaných propagačních materiálů (fotografií, filmů, textů, atd.), na nichž jsou děti zachyceny, nebo při zveřejnění citlivých informací v kontextu, jenž odhaluje identitu dítěte.

SOS dětské vesničky „respektují právo dětí na soukromí“³. Všichni zaměstnanci a externí spolupracovníci zabývající se šířením informací o dětech a vytvářením a distribucí propagačních materiálů jednájí podle těchto zásad⁴:

- Při vytváření propagačních materiálů zobrazujících nějaké dítě požádáme dítě a jeho právního zástupce (nebo alespoň dospělou pečující osobu) o povolení.
- Nevyžadujeme, aby děti dělaly nebo říkaly něco, díky čemuž by měly pocit, že je někdo líčí jako „předmět soucitu“ (nežádáme např., aby děti hovořily o své minulosti nebo žádaly o dary).

Uvažovat nad svým chováním a změnit je

Zodpovědné zacházení s obviněním ze spáchání přečinu v minulosti

Povědomí o ochraně soukromí dítěte

- Se jmény dětí zacházíme opatrně, zvláště ve spojení s citlivými informacemi (např. o rodinném zázemí, zdravotním stavu, postižení nebo negativním chování dětí).
- Při spojování textů a vizuálních informací jednáme opatrně, zvláště pokud text obsahuje citlivé informace o dítěti a fotografie nebo video zachycují citlivé aspekty z jeho života a odhalují jeho identitu.

Dodržování uvedených zásah má zajistit respekt k soukromí dítěte a zároveň zabránit porušování jeho soukromí a zvýšit povědomí o této problematice. Podle těchto zásad mají zaměstnanci pracující přímo s dětmi právo a povinnost chránit je před všemi pokusy o porušení jejich soukromí – ať již vědomými nebo ne.

HLAVNÍ PARTNEŘI

Ochrana dítěte je záležitostí každého člověka. Je nedílnou součástí naší práce, ovlivňuje každého v SOS dětských vesničkách a všechny, kdo s naší organizací přijdou do kontaktu. Každé členské sdružení si na základě předkládané Politiky ochrany dítěte definuje svůj vlastní postup.

HLAVNÍ PARTNEŘI

- Děti (do 18 let)
- Mládež (účastníci SOS programů starší 18 let)

DŮLEŽITÁ SDĚLENÍ PRO TYTO PARTNERY

- Máte svá práva – jedním z nich je právo říci „NE“.
 - Násilí není povolené.
 - Posloucháme vás a bereme vás vážně.
- Bývalé děti z SOS vesniček
 - I vy jste našimi důležitými partnery.
 - Posloucháme vás a bereme vás vážně.
 - Pomáhejte svým bratrům a sestrám – pomozte jim uvědomovat si svá práva.
 - Zaměstnanci pečující o děti a mládež (lidé pracující přímo s dětmi): SOS matky, SOS tety a SOS rodinné asistentky, vedoucí komunit mládeže
 - Pro vytváření dlouhodobých a stabilních vztahů v SOS rodině je nejdůležitější projevovat lásku a náklonnost – objetí či mazlení s dětmi není zneužívání!
 - Podporujeme pozitivní přístup k rodičovství.
 - V případech zneužití dítěte dítětem na to nejste sami.

Pracovníci zabývající se rozvojem dítěte: pedagogové, sociální pracovníci a psychologové

- Podporujeme vytváření pozitivních a zúčastněných disciplinárních procesů.

- Ředitelé vesniček
 - máte významnou roli při zajišťování, aby se problematikou ochrany dětí zabývali všichni důležití partneři a aby byl respektován názor dítěte.
 - Máte právo dát přednost blahu dítěte před potřebou informací či fundraisingu.
- Biologické rodiny dětí, které se účastní programů SOS dětských vesniček
- Biologické rodiny SOS matek a SOS tet
 - Podporujeme uplatňování pozitivních a zúčastněných disciplinárních postupů.
- Učitelé a spolupracovníci ve všech vzdělávacích zařízeních SOS
- Vychovatelé ve školkách
- Pracovníci, kteří se podílejí na programech na podporu rodiny (lidé, kteří pracují přímo s rodinami a dětmi): komunitní pracovníci, dobrovolníci

DŮLEŽITÁ SDĚLENÍ PRO TYTO PARTNERY:

- Působíte jako vzor a příklad a my vám nasloucháme.
- Podporujeme rozvíjení pozitivních a zúčastněných disciplinárních postupů.
- Poslouchejte děti: dávejte pozor na všechny případné náznaky zneužívání; převeďte zodpovědnost a buďte jim k dispozici, kdyby potřebovali vaši pomoc!

PARTNEŘI

- Administrativní pracovníci, pracovníci údržby a zaměstnanci bezpečnostní služby v zařízeních, programech, národních kancelářích a kanceláři generálního tajemníka
- Vedoucí dalších zařízení a programů
- Národní ředitelé
- Členové předsednictva
- Sponzoři, dárci, novináři a návštěvníci
- Partneři z jiných organizací, kteří spolupracují a jsou ve spojení s naší organizací
- Externí zaměstnanci a konzultanti poskytující služby

- Ochrana je záležitostí každého z nás; jste součástí týmu.

DŮSLEDKY PRO ORGANIZACI

CO DĚLÁME – HLAVNÍ SOUČÁSTI POLITIKY

a. POVĚDOMÍ:	Zvyšovat povědomí o problematice zneužívání dětí a s tím spojenými riziky.
b. PREVENCE:	Poskytnout vedení při ochraně dětí před zneužitím.
c. OZNÁMENÍ:	Pro oznámení zavést a dodržovat jasný a jednoduchý postup.
d. REAGOVÁNÍ:	Zajistit, aby se v případě, že dojde ke zneužití dítěte, vznikne podezření, že ke zneužití došlo nebo někdo případ zneužití nahlásí, podnikly jasné kroky.

Odvaha
protrhnout
mlčení

a. POVĚDOMÍ

Pro ochranu dětí je zvláště důležité vytvořit ve všech programech SOS dětských vesniček a v komunitách, v nichž působíme, otevřené prostředí umožňující spolupráci. Jako organizace i jako jednotliví pracovníci potřebujeme odvahu, abychom při diskusích o zneužívání dětí dokázali protrhnout mlčení a porušit zavedená tabu. Komunikujeme jasně a čestně, jsme přitom chráněni a poskytujeme i dostáváme pozitivní i kritickou zpětnou vazbu.

Je nezbytně nutné dodržovat níže uvedené zásadní body:

1. Každý, kdo je ve spojení s SOS dětskými vesničkami, by měl chápat, co je to zneužívání dětí a všechny jeho důsledky.
2. Měli bychom pravidelně poskytovat příležitost diskutovat o právech dětí a jejich ochraně (například na schůzích, neformálních setkáních či slavnostních vystoupeních).
3. Dívkám a chlapcům (z různých prostředí a různého věku) pravidelně poskytujeme příležitost vyjádřit, co je tíží, což nám naopak umožní včas zachytit témata týkající se ochrany dětí a odpovídajícím způsobem se jimi zabývat.
4. Hlavní myšlenkou činnosti zaměřené na ochranu dítěte by měl být jeho nejlepší zájem. Dojde-li ke střetu zájmů, dáváme přednost blahu dítěte.
5. V procesu ochrany dětí jasně stanovíme role a veřejně oznámíme odpovědné osoby.
6. Všechny pracovní smlouvy a kodexy chování, které zaměstnanci a zástupci organizace podepisují, obsahují také zmínku o politice ochrany dítěte.

b. PREVENCE

Abychom mohli zabránit zneužívání dětí, musíme ve všech SOS dětských vesničkách, Programech sanace biologické rodiny a ostatních zařízeních a programech SOS dětských vesniček vytvořit a udržovat prostředí, které je v souladu s hlavními hodnotami naší organizace.

V tomto procesu nám bude napomáhat mnoho dalších činností: Hlavně se zaměříme na zavedení vhodných postupů při náborech lidských zdrojů a při jejich dalším rozvoji. Proto je velmi důležité dobře poslouchat děti, brát jejich názory vážně, dodávat jim odvahu, aby se účastnily diskusí o záležitostech ochrany dětí a nabídnout jim příležitost vytvářet si vztahy naplněné důvěrou. Ke zneužívání dětí samozřejmě s menší pravděpodobností dochází v prostředí, které na všech úrovních podporuje i účast dětí.

1. Při náborech, výběrovém řízení a v průběhu zkušební doby postupujeme podle velmi přísných norem. Zájemci o každou pozici, ať se jedná o zaměstnance nebo dobrovolného spolupracovníka, musí předložit výpis z rejstříku trestů.
2. Všichni spolupracovníci projdou odpovídajícím zaškolením a podepíší kodex chování, v němž potvrdí, že rozumí naší politice ochrany dítěte a zavazují se jí dodržovat.
3. Během prvních měsíců projdou všichni zaměstnanci praktickým zaškolením do procesů politiky ochrany dítěte.
4. Ochrana dětí je pravidelnou součástí všech vzdělávacích programů.
5. V průběhu zaškolení a díky předávaným zkušenostem ostatních se naučíme odlišit vhodné chování od nevhodného. Zaměstnanci, kteří pracují přímo s dětmi a mládeží, s nimi zacházejí s láskou, ale dodržují jasně stanovené ochranné meze.
6. Umožňujeme dětem převzít spoluzodpovědnost za vlastní vývoj a ochranu. Podporujeme jejich účast ve všech záležitostech, které mají vliv na jejich život a v diskusích o jejich právech

Vytváření
a udržování
bezpečného
prostředí

počítáme s jejich názory. S dětmi hovoříme o tom, co je a není přijatelné chování, a co mohou udělat, pokud mají pocit, že něco není v pořádku.

7. Každému dítěti nabízíme příležitost k individuálnímu rozvoji s ohledem na jeho potřeby a možnosti. Všichni zaměstnanci projdou zaškolením a dostává se jim odpovídající podpory, aby mohli vhodně působit na děti a přiměřeně ovlivňovat jejich rozvoj.
8. Všichni zaměstnanci, kteří pracují přímo s dětmi a mládeží, mohou v případě potřeby využívat služeb rodinného poradenství.
9. Umožňujeme všem spolupracovníkům, aby si mezi sebou v rámci jednoho zařízení či programu i mezi nimi pravidelně vyměňovali zkušenosti týkající se toho, jak přistupovat k ochraně dětí.
10. Ve všech zařízeních i programech věnujeme pozornost odpovídajícím pracovním podmínkám a zavádíme normy Manuálu SOS dětských vesniček a Manuálu lidských zdrojů, berouce v úvahu také společenské a legislativní podmínky v jednotlivých národních sdruženích.
11. Snažíme se zvyšovat obecné povědomí o této problematice a budovat postavení rodičů, veřejných činitelů a církevních autorit při vyžadování disciplíny jako alternativu trestů v nápravných zařízeních ústavního typu.
12. Prosazováním práva dětí na ochranu ze strany komunity a společnosti vytváříme systém ochrany dětí, který snáze zamezí problémům v této oblasti a bude lépe reagovat na skutečnosti, na něž dívky a chlapci upozorní.

c. OZNÁMENÍ

Všechny problémy, o nichž jsme hovořili, bereme velmi zodpovědně – ať se jedná o SOS dětskou vesničku, Program sanace biologické rodiny nebo jiné programy – a podnikáme odpovídající kroky. Každé národní sdružení definuje a zavádí jasné postupy při ohlášení přestupku a reakci na něj, včetně interních komunikačních linek, a definuje role a oblasti zodpovědnosti zainteresovaných osob. Přistupujeme k rychlým a jasným opatřením, která berou ohled na právní řád jednotlivých zemí.

1. V každém zařízení a programu se zvolí tým tří lidí, jimž je možno hlásit problémy týkající se ochrany dětí; členové těchto týmů na ochranu dítěte jsou známi všem dětem a spolupracovníkům. Tyto týmy na ochranu dítěte jsou pak připraveny odpovídajícím způsobem reagovat na krizové situace a vedou a uchovávají záznamy o všech incidentech zneužití dítěte⁵. Na druhé straně je hlavním cílem všech jejich snah zvýšit povědomí o – a zabránit – zneužívání. V každé SOS dětské vesničce se tým skládá z ředitele vesničky, alespoň jedné SOS matky a jednoho dalšího zvoleného pracovníka nebo spolupracující osoby (např. sociálního pracovníka, vedoucího komunity atd.). Týmy na ochranu dítěte, skládající se z ředitele a dalších dvou pracovníků (nebo členů komunity) se volí také v jiných zařízeních a programech. V ideálním případě se při volbě týmu na ochranu dítěte zohlední hlasy dětí a dospělých účastníků programů SOS dětských vesniček.⁶
2. Na národní úrovni vede tým na ochranu dítěte národní ředitel a tým se skládá ze dvou až čtyř lidí. Jsou jmenováni předsednictvem a sledují celkový stav ochrany dítěte v zemi. Zástupce národního týmu na ochranu dítěte se zapojuje do vyšetřování každého případu zneužití dítěte. Konečnou zodpovědnost má národní ředitel, který předkládá dvakrát ročně předsednictvu zprávu o celkovém stavu ochrany dítěte v dotyčném národním sdružení SOS dětských vesniček.
3. V případech zneužití je kladen nejvyšší důraz na důvěrnost informací, s nimiž se zachází velmi citlivě. Děti i další osoby, jež by mohly poskytnout informace o případném zneužívání, musí vědět, že v situaci, kdy případ oznámí, se informace o obvinění ze zneužití sdělí pouze

Ve všech programech jsou voleni klíčoví lidé

lidem, kteří k nim mají povolený přístup, např. zvolenému týmu na ochranu dítěte a ostatním zainteresovaným osobám.

4. Každý spolupracovník je povinen neprodleně poskytnout členům týmu na ochranu dítěte informace, které má k případu možného zneužití dítěte k dispozici. Dospělý, který zadržuje nebo tají informace o případu zneužití, se bude považovat za spolupachatele.
5. Děti, zaměstnanci nebo další dospělé osoby, které případ oznámí, jsou chráněni a dostane se jim patřičné podpory. Osoba obviněná ze zneužití dítěte má právo na spravedlivé jednání.

d. REAGOVÁNÍ

Všechny formy zneužívání dětí, bez výjimky a ve všech SOS programech, bereme vážně a reagujeme na ně podle závažnosti přestupku. Ujistujeme vás, že budeme vždy reagovat, bez ohledu na to, zda se spáchané zneužívání posoudí jako velké nebo malé. Ručíme za to, že se bude postupovat podle jasně dané struktury a spravedlivě, aby nebyl nikdo odsouzen neprávem a aby byla chráněna práva všech zúčastněných.

1. V každém případě podezření nebo prokazaného činu zneužívání či zanedbávání dítěte kládeme důraz na bezpečí a ochranu dítěte. Zároveň podnikáme opatření k nápravě a ručíme za ochranu všech zúčastněných. Zúčastněné osoby (v rámci SOS rodiny, rodin účastnících se Programů sanace biologické rodiny nebo Komunitách mládeže atd.) obdrží nezbytnou podporu a poradenství.
2. Každé národní sdružení si určí, jaké postupy se mají na různých úrovních zneužití dodržovat. Vyšetřováním případu zneužití dítěte se musí zabývat externí odborník a zástupce národního týmu ochrany dítěte.
3. Ve všech případech zneužití provádí interní šetření neutrální osoba, jíž se případ netýká. Svá zjištění předkládá týmu na ochranu dítěte, který rozhodne o následujícím postupu.
4. Reakce na zneužití dítěte jiným dítětem se zaměřuje na to, co je nejlepší pro vývoj a ochranu všech v případě zúčastněných dětí.
5. Spáchá-li čin zneužití dospělý, podnikneme v souladu s národním systémem oznamování a reagování, který definuje úroveň reakcí v jednotlivých případech, právní kroky odpovídající závažnosti případu. Je-li to nutné, nabídneme pomoc právníka.
6. Jasně se stanoví stupně řízení s tím, že za práci s informacemi a interní a externí komunikaci týkající se případů zneužití dítěte odpovídá v rámci národního sdružení jeden člověk. Při práci mu pomáhá tým na ochranu dítěte.
7. Je třeba rychle rozhodovat a jednat.
8. V souladu s postupy definovanými národním sdružením se případy zneužití nahlásí na úřad péče o dítě.
9. V každém zařízení a programu se o všech nahlášených případech zneužití a závěrech z jejich vyšetřování uchovávají písemné záznamy.

POZNÁMKY:

¹ Návod na zavádění politiky na ochranu dítěte (Child Protection Policy Implementation Guide) se zakládá na zkušenostech z 28 pilotních zemí. Tento dokument poskytuje praktické rady v procesu zavádění Politiky na ochranu dítěte, jež jsou k dispozici všem členským sdružením SOS dětských vesniček.

² Uvedené definice vycházejí z definice užívané organizací EveryChild a definic vypracovaných Světovou zdravotnickou organizací WHO v roce 1990. Více podrobností a další formy zneužívání dětí najdete v souboru nástrojů „Jak zajistit bezpečnost dětí: normy pro ochranu dítěte“ (Keeping Children Safe: Standards for Child Protection), nástroj 3, Zaškolení do ochrany dítěte, poznámky lektora, str. 123 a následující (Training for Child Protection, Trainer's notes). Tato sada nástrojů byla vytvořena organizací Keeping Children Safe Coalition, UK v roce 2006 (<http://www.keepingchildrensafe.org.uk>).

³ Manuál fundraisingu pro SOS dětské vesničky, str. 40.

⁴ Podrobnější směrnice na ochranu soukromí včetně doplňujících informací, vysvětlení a příkladů najdete v Návodu na zavádění ochrany dítěte (Child Protection Implementation Guide). Směrnice v něm obsažené je třeba do doby, než se zavede Politika ochrany soukromí, považovat jen za doporučení.

⁵ Všechna podezření a vznesená obvinění, výsledky vyšetřování, výslechy apod. se zdokumentují a uloží na bezpečném místě. Doporučujeme zaznamenávat a analyzovat také záležitosti související s ochranou dítěte, které se týkají komunit, což nám umožní odpovídajícím způsobem přizpůsobit programy a služby poskytované SOS dětskými vesničkami.

⁶ V případě obvinění proti řediteli vesničky nebo zařízení je třeba okamžitě informovat jejího nebo jeho nadřízeného.

VYDAVATEL:
SOS-Kinderdorf International,
Hermann-Gmeiner-Str. 51
P.O. Box 443

A-6010 Innsbruck, Austria
REDAKČNÍ TÝM: International
Child Protection Team

FOTOGRAFIE: Robert Fleischanderl,
Katerina Ilievska, Joris Lugtigheid,
Sebastian Posingis, Dominic Sansoni,
Patrick Wittmann

PŘEKLAD: Eva Leňová
GRAFICKÁ ÚPRAVA: Nakladatelství
Jalna

**SOS DĚTSKÉ VESNIČKY
NA INTERNETU:**
www.sos-childrensvillages.org

SOS DĚTSKÉ
VESNICKY
ČESKÁ REPUBLIKA

Sdružení SOS dětských vesniček
U Prašného mostu 50
119 01 Praha 1
Česká republika
www.sos-vesnicky.cz

SOS
KINDERDORF
INTERNATIONAL

SOS-Kinderdorf International
Hermann Gmeiner Straße 51
P.O. Box 209
A-6010 Innsbruck, Austria
www.sos-childrensvillages.org